

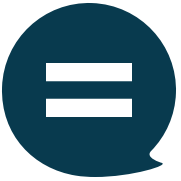
Käytännön esimerkkejä syrjintätilanteista ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Matti Jutila

Erityisasiantuntija

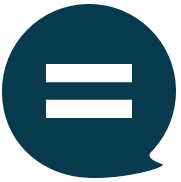

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN

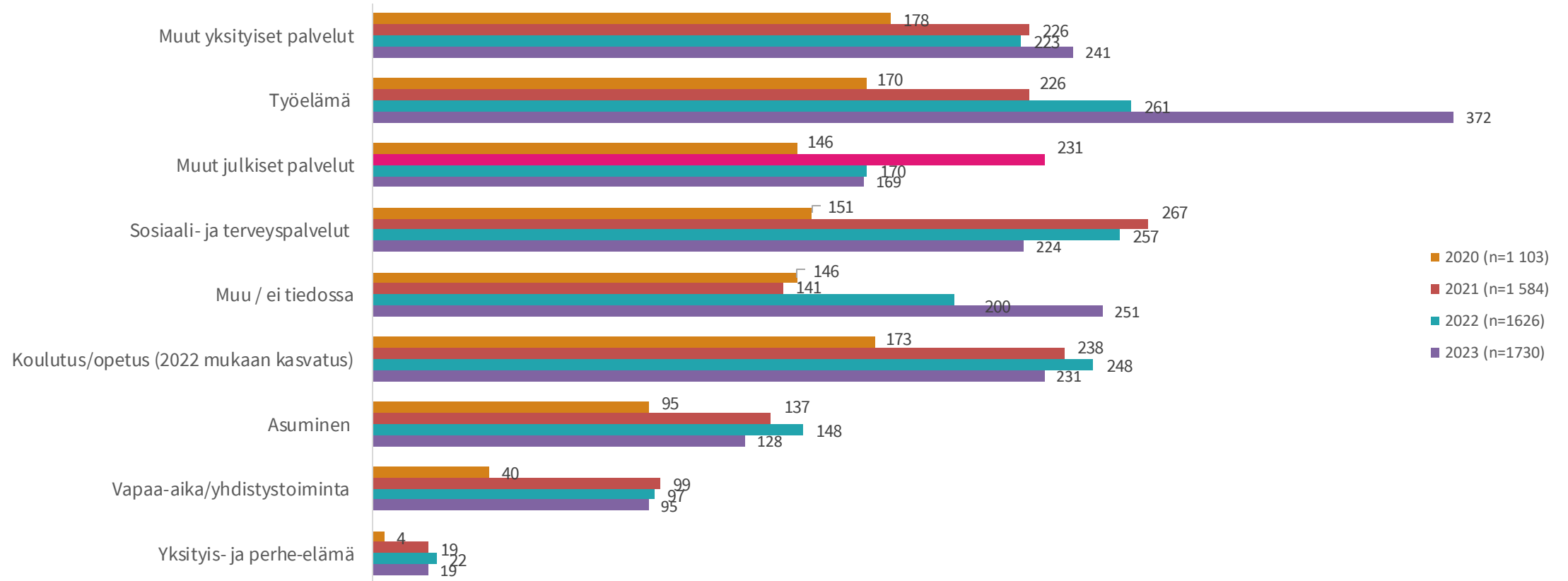

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta ja syrjinnän kieltö

- Arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden edistämiseksi
  - Oppilaiden/lasten ja huoltajien kuulemiset
  - Oppilaitos- ja varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaiset yhdenvertaisuussuunnitelmat
- Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella
  - Välitön ja välillinen syrjintä, häirintä, kohtuullisten mukautusten epäämien

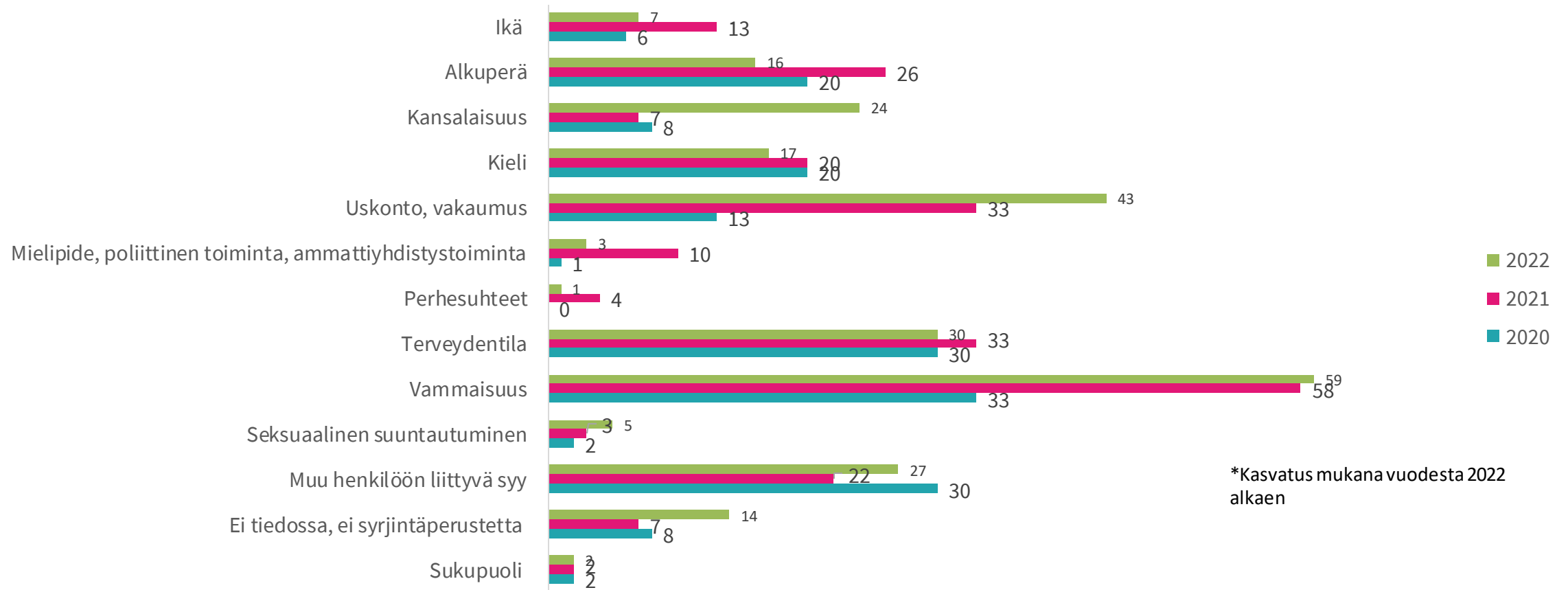

Syrjintäyhteydenotot elämäalueittain 2020-2023

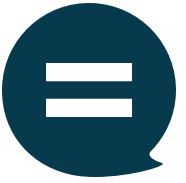
Syrjintäyhteydenotot koulutuksessa ja kasvatuksessa

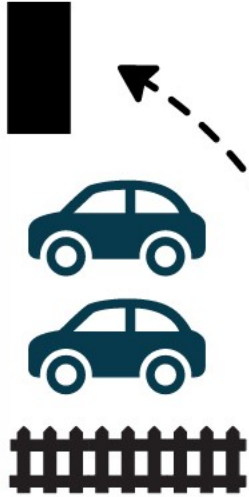
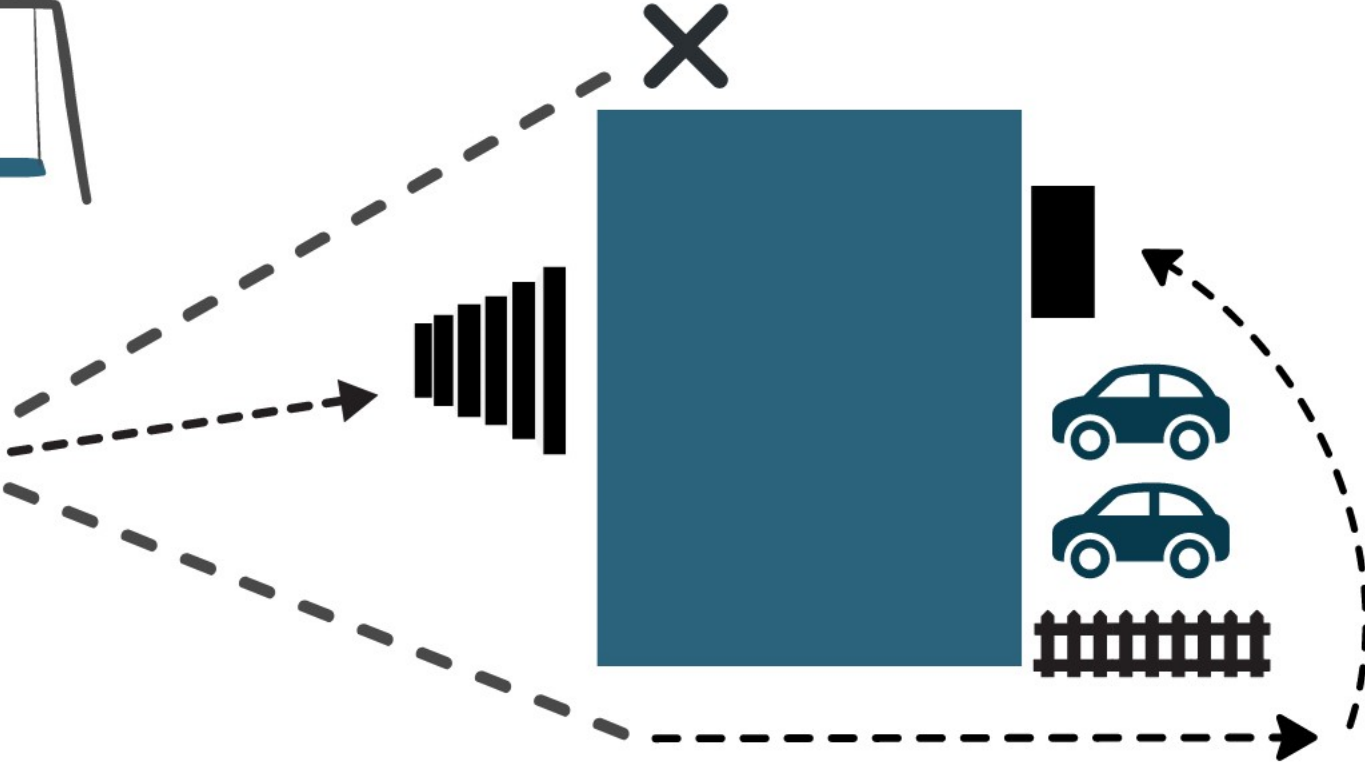
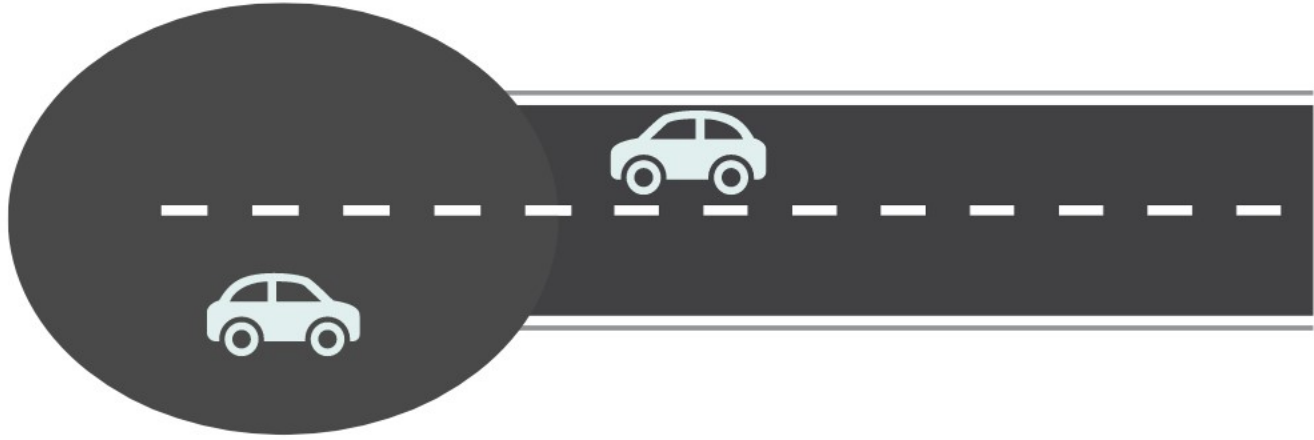
Esimerkki 1: uskonnollisten tilaisuuksien syrjivä järjestäminen

- Mikäli uskonnollisia tilaisuuksia järjestetään, niille tulee järjestää vastaavaa kaikille vakaumuksessa riippumatta sopivaa toimintaa
  - Oikea-aikainen tiedottaminen, tieto eri tapahtumien sisällöstä siinä vaiheessa, kun päätökset osallistumisesta tehdään
  - Kaikilla vapaus valita
- Uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä myös kaikille yhteisissä tapahtumissa ja sisällöissä
  - Ei saa sisältää uskonnon harjoittamista tai uskontoon sitouttavaa sisältöä
  - Vastuu syrjimättömyydestä koulutuksen tai varhaiskasvatuksen järjestäjällä

Esimerkki 2: puutteet kouluympäristön fyysisessä saavutettavuudessa

- Kunnalla kokonaisvastuu kouluympäristön esteettömyydestä
- Tilaratkaisut, jotka asettavat vammaiset henkilöt epäedulliseen asemaan, voivat olla välillisesti syrjiviä
- Esteettömyysasetuksen minimivaatimusten täyttäminen ei tae siitä, että tilat eivät johtaisi syrjintään
- Ongelmallisten tilaratkaisujen vaikutuksia tulee poistaa myös henkilökohtaiseen tarpeeseen perustuvilla kohtuullisilla mukautuksilla
  - Mukautuksiin ryhdyttävä ennakoiden

Esimerkki 3: häirinnän poistamisen laiminlyönti

- Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien vastuu oppilaisiin ja lapsiin kohdistuvan häirinnän poistamisesta vahvistui 1.5.2023
- Häirintää on esimerkiksi syrjintäperusteeseen liittyvä kiusaaminen, ihmisarvoa loukkaavat seinäkirjoitukset tai uhkaavat symbolit
- Häirintään puuttumisessa seurattava esimerkiksi kiusaamiseen puuttumisen asteittain kovenuvia keinoja
- Huomioitava, että häirintä vaikuttaa koko yhteisön ilmapiiriin

§

”Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.”

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 14 §

§

”Varhaiskasvatuksen järjestäjän tai palveluntuottajan tai koulutuksen järjestäjän menettelyä on pidettävä syrjintänä, jos varhaiskasvatuksen järjestäjä, palveluntuottaja tai koulutuksen järjestäjä saatuaan tiedon siitä, että lapsi, oppilas tai opiskelija on joutunut toimipaikassa, koulussa tai oppilaitoksessa tai muualla varhaiskasvatuksen järjestäjän, palveluntuottajan tai koulutuksen järjestäjän järjestämässä tilaisuudessa tai toiminnassa 1 momentissa tarkoitetun häirinnän kohteeksi, laiminlyö ryhtyä käytettävissään oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi.”

– Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 14 §

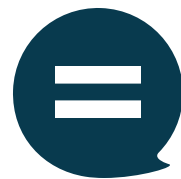
YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN

Kiitos!

[syrjinta.fi](https://www.syrjinta.fi)

[Instagram / Facebook / LinkedIn @yhdenvertaisuusvaltuutettu](#)

[X / @yhdenvertaisuus](#)

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN